

Editorial
Les tres noves sales de reserva

La preservació del patrimoni demana inversió en equipaments i esforços en camps de treball poc espectaculars però imprescindibles. Es tracta d'allò que alguna vegada hem descrit com *l'obra viva* del museu, utilitzant una analogia amb les embarcacions, per referir-se a la part submergida, no visible, però sobre la qual descansa tota l'embarcació. Per exemple, cal dotar els equipaments museístics amb sales de reserva que permetin conservar el patrimoni (moble, fotogràfic, bibliogràfic, documental, etc.) en les millors condicions mediambientals i de neteja, però també d'ordre i de gestió. El moviment de les peces, el control de temperatura i humitat, la supervisió de l'estat de conservació o el control de les ubicacions són, entre d'altres, accions que poden ser realitzades amb eficàcia només en una reserva ben condicionada. Aquesta responsabilitat vers el patrimoni és la columna vertebral de la nostra missió, tot i que visitants i usuaris no sempre siguin conscient de la seva importància ni de què significa treballar amb objectius a llarg termini.

A finals de 2014 el Museu Marítim de Barcelona donarà per tancat formalment un procés iniciat fa uns anys i que ha tingut com a resultat el disseny i la construcció de les noves reserves del museu. Després de moltes dècades, el Museu Marítim de Barcelona disposa, finalment, de reserves adients per a la con-

servació preventiva i emmagatzematge de les seves col·leccions. Es tracta de tres espais o Sales de Reserva especialitzades i dotades cada una d'elles dels equipaments necessaris en funció del tipus de materials que s'hi conserven. Els elements patrimonials, com les persones, demanen una atenció gairebé a mida i, per tant, en funció de les necessitats dels artefactes cal ajustar unes condicions concretes. Per exemple, l'equilibri entre temperatura i humitat té efectes diferents sobre un paper, sobre una pintura (on la tela, els pigments o el marc de fusta tenen comportaments diferents) o sobre un model de vaixell (on podem trobar també metall, materials tèxtils, etc.). Unes reserves preparades, netes i ben organitzades faciliten els millors tractaments.

El primer espai és la Sala 1, per al patrimoni moble. Es tracta d'una gran nau amb altell, ubicada a l'interior de les Drassanes Reials, i que disposa de mobiliari

especialitzat segons el tipus de material: pintura, models, escultura, armes, instruments, etc. Alguns materials tenen el seu sistema d'emmagatzematge particular (monedes i medalles, instruments de navegació, materials tèxtils, etc.). Tots els materials estan, a més a més, ubicats en armaris compactes. Aquest espai disposa d'una sala climatitzada, una sala de quarantena i l'accés directe a l'exposició permanent i al carrer. Aquest espai és més que un magatzem; és també un espai de treball, on els tècnics del museu poden controlar les peces, realitzar intervencions o rebre la visita d'estudiosos que poden accedir a les peces de forma directa per al seu estudi.

El segon espai, el darrer en ser construït, és la Sala 2 o reserva de paper, on es conserven els fons documentals i bibliogràfics, les col·leccions sobre suport de paper (gravats, aquarel·les, cartografia, etc.) i també on s'han preparat dos espais singulars per a la conservació de les col·leccions fotogràfiques; en concret, dues sales climatitzades per

a la fotografia en blanc i negre i la de color per separat. Aquesta reserva acollirà també l'arxiu administratiu del Consorci de les Drassanes i Museu Marítim de Barcelona. El nou espai és al costat de les oficines i també de la nova Sala de Consulta, de forma que l'accés a la documentació és gairebé immediat.

El tercer espai, la Sala 3, és un magatzem extern situat a Navàs, una nau industrial on es conserven els grans volums (la col·lecció d'embarcacions, les màquines i els motors, etc.) i també materials tan diversos com ara làpides, àncores, canons, cadenes, eines, etc. Les condicions ambientals i d'emmagatzematge són diferents i, sobretot, les dimensions de l'espai permeten conservar elements que, d'una altra forma, seria impossible preservar en bones condicions.

Amb aquests tres espais el Museu Marítim de Barcelona podrà garantir la conservació del seu patrimoni en les mi-

llors condicions possibles i gestionar les col·leccions d'una forma eficient. Aquestes estructures, que gairebé no són conegudes pels visitants però imprescindibles en un museu, són fonamentals per garantir el funcionament d'un museu modern i la preservació del patrimoni per al futur.

En certes ocasions aquestes reserves han estat visitades pel públic en jornades de portes obertes i, en general, són espais accessibles per a investigadors, estudiants, professionals de museu, etc. No es tracta d'un fet aïllat, sinó que forma part d'una nova filosofia de relació entre museus i públic. En els darrers anys els museus han obert les portes de les seves reserves com a espais visitables en certes condicions, per apropar-les als ciutadans i fer palès la importància d'aquestes estructures generalment opaques. Per una altra banda, obrir les portes de les reserves és obrir la porta als espais *secrets*, una oportunitat que els visitats valoren i agraeixen.